

Høringsinnspill til planprogram for kommuneplanens arealdel 2025–2040 Saksnummer: 2025/3971

Til Rollag kommune

postmottak@rollag.kommune.no

Fra Naturvernforbundet i Numedal

Vi viser til høring av planprogram for kommuneplanens arealdel.

Vi mener planprogrammet er et godt utgangspunkt. Det er positivt at kommunen legger vekt på jordvern, naturmangfold, klima, arealregnskap og en restriktiv praksis for energiintensiv virksomhet. Dette er viktige prinsipper som bør videreføres og styrkes i den videre planprosessen.

Samtidig mener vi det er viktig at naturmangfold blir en tydeligere premiss for arealplanleggingen, ikke bare som et tema som vurderes når konkrete utbyggingssaker kommer opp.

Vi ønsker særlig å spille inn følgende temaer som vi mener må få en tydeligere plass i den videre arealplanen:

Natur må være et premiss for arealforvaltningen

Det viktigste tiltaket for å hindre tap av natur er å unngå nye inngrep i verdifull og sammenhengende natur.

Før nye naturområder tas i bruk bør kommunen derfor prioritere allerede bebygde eller forringede arealer, gjenbruk og eksisterende arealreserver. Nye utbyggingsområder bør vurderes opp mot naturverdier, dyrebiotoper, friluftsliv, landskap, vannmiljø og den samlede belastningen på området. Det er viktig å ha fremtidens behov i mente, i dagens valg.

Vi mener kommunen bør ha som overordnet mål å unngå netto tap av natur. Ved nye inngrep bør prinsippet være: **unngå – begrense – restaurere.**

Dette bør også ligge til grunn når kommunen vurderer eldre planer, nye utbyggingsområder og dispensasjoner.

Naturrestaurering må bli en del av arealstrategien

Planprogrammet handler i stor grad om hvordan nye arealer skal brukes. Numedal Naturvernforbund savner en tydeligere strategi for hvordan natur som allerede er påvirket og forringet kan restaureres.

Kommunen bør kartlegge områder med restaureringspotensial og sette seg mål for naturrestaurering. Det kan for eksempel være tidligere tekniske inngrep, spor etter ferdsel i utmark, påvirkede myrer og våtmarker, bekker, kantsoner eller andre arealer hvor naturverdier kan styrkes.

Det bør lages en plan på at enkelte tidligere inngrep, som gamle skogsbilveier, og ulovlig etablerte ferdselsveier eller andre tekniske inngrep som ikke lenger har en nødvendig funksjon, kan tilbakeføres, og også slettes fra kartdata.

En moderne arealplan bør ikke bare handle om å unngå nye inngrep, men også om å forbedre naturgrunnet for framtidige generasjoner, våre barn og barnebarn.

Blågrønn struktur bør innarbeides som eget tema

Vi mener kommunen må se på grønnstruktur, vann og naturarealer mer samlet.

Trær, friområder, kantvegetasjon, bekker, elver og andre grønne områder har stor betydning både for naturmangfold, klimatilpasning og menneskene som bor i kommunen.

- demper overvann og flom
- bidrar til å redusere varme og hindrer tørke
- binder karbon
- gir leveområder for fugler og insekter
- fungerer som korridorer mellom naturområder
- gir muligheter for friluftsliv og nærnatur
- gjør tettstedene mer attraktive og gode å bo i

Vi foreslår at kommunen lager en tydelig blågrønn struktur som en del av arealplanen, og at denne brukes aktivt når nye områder skal utvikles. Det er viktig at ikke all denne kunnskapen kun eksisterer gjennom Grønn Dal samarbeidet eller vannområdet Numedal samarbeidsplattformer, men er tydelig etablert lokalt.

Det bør også legges noe mer vekt på at grønne sentrumsområder, nærnatur og vannområder er tilgjengelige for barn, eldre og personer med ulike funksjonsnivåer.

Pollinatorvennlige grøntområder og mer naturvennlig drift

Kommunen bør ha som mål at kommunale grøntområder forvaltes mer naturvennlig.

Dette kan blant annet innebære:

- pollinatorvennlige blomsterenger
- redusert plen og kantklipping
- at enkelte områder får stå lenger gjennom sesongen
- bruk av stedegne arter
- bevaring av artsrike veikanter og andre små naturarealer og skilting av disse som “kulturlandskap”/ “artsrike veikanter” som f. eks i Sverige
- samarbeid med lokale frivillige, hagelag og andre organisasjoner om bekjempelse av fremmede arter. (eksempel: lupiner og rødhyll)

Kommunen bør også være særs oppmerksomme på de små naturarealene som finnes mellom dyrket mark, vei og bebyggelse. Slike skrinne ugjødslerte områder har stor verdi for insekter og planter, selv om de ikke nødvendigvis er registrert som egne naturtyper. Kommunen kan søke midler til kartlegging av naturtyper, og bør gjøre det som en utvidet del av arealplanen, samt ha en tydelig holdning til bruk av veisalting der det kan gjøre skade.

Endret praksis for kantslått

Kommunen bør innføre en mer naturvennlig praksis for kantslått. Artsrike veikanter er i Norge i dag vurdert som sterkt truet naturtype.

Vi opplever i Rollag i dag fortsatt at veikanter kan slås midt i blomstringsperioden. Det reduserer mattilgangen for pollinerende insekter og kan også føre til at artsrike veikanter gradvis blir fattigere.

- seinere slått der dette er mulig
- mosaikkslått
- at enkelte områder får stå gjennom sesongen
- tilpasning til lokale naturverdier

Det bør være en fast praksis i kommunens egen drift, og kommunen bør også ta dette opp med relevante veieiere som fylket og staten, og legge press og ansvarliggjøre at også disse veidriftene omstiller slåtte-tidene fra dagens praksis.

Vern og restaurering av kantsoner langs Numedalslågen og sidevassdragene

Kantvegetasjonen langs Lågen og sidevassdragene har stor betydning for naturmangfoldet.

Kantsonene gir leveområder for blant annet fugler, insekter, fisk, og pattedyr som bever og oter. De bidrar også til bedre vannkvalitet, reduserer erosjon og fungerer som viktige økologiske korridorer.

Vi mener kommunen bør ha en tydelig strategi for å bevare og styrke kantvegetasjonen langs Numedalslågen og sidevassdragene nedfelt i eget lokalt arbeide, slik at dette ikke gjøres ad-hoc av enkelte, men etter en helhetlig forvaltningsplan.

Et eget program for skjøtsel av elvebredden og de områder som står i fare for å gro igjen, hvor målet må være å ivareta naturverdiene i kantsonen, samtidig som enkelte steder kan åpnes og planmessig tilrettelegges for bading, ferdsel og friluftsliv. Gjennom en faglig og miljømessig forsvarlig plan, kan kommunen skjøtte vegetasjonen langsiktig og helhetlig.

Det bør blant annet legges vekt på å unngå unødvendig fjerning av vegetasjon, inngrep i elveløp og andre tiltak som svekker kantsonenes funksjon.

Kommunen må også ha en plan for hvordan de mer jevnlig følger opp ulovlige eller uønskede inngrep langs vassdragene. Det finnes flere steder i kommunen hvor det er fylt på grus eller sand langs eller i vassdrag, eller at regel om kantsone ikke er holdt ved hogster. Slike tiltak må kommunen følge opp i praksis, og reagere etter gjeldende regelverk.

Planvask bør brukes aktivt

Vi støtter kommunens arbeid med planvask.

Vi mener denne bør brukes aktivt til å vurdere om eldre regulerte bolig-, nærings- og fritidsområder fortsatt er hensiktsmessige. Ny kunnskap om naturmangfold, klima, friluftsliv og landskap må legges til grunn når eldre planer vurderes.

Særlig bør ubebygde områder som har stor verdi som nærfriluftsområder, grønne lunger, naturkorridorer, myr eller andre viktige naturområder vurderes på nytt. Planvasken bør derfor ikke bare spørre hvor det fortsatt kan bygges, men også hvor tidligere utbyggingsplaner bør tas ut eller endres.

Kommunens egne skogarealer og frivillig vern

Kommunen bør kartlegge om deler av kommunens egne skogarealer har naturverdier som gjør dem aktuelle for frivillig vern eller annen langsiktig beskyttelse. Dette arbeidet kan inkluderes i naturmangfoldsplanen 2026-2027 som en del av kartleggingsarbeidet det forventes fra Miljødirektoratet at kommunen skal gjøre i planarbeidet.

Dette tiltaket kan også være en måte for kommunen selv å gå foran og vise hvordan naturverdier kan tas vare på, og slik invitere grunneiere til å slå sammen områder, slik at det oppnås større vernede areal, og større sammenhengende områder. Noe som kan gi Rollag kommune økt status som en unik naturkommune.

Nye hytteområder må vurderes opp mot eksisterende arealreserver

Rollag har allerede i dag store arealer som er avsatt til fritidsbebyggelse.

Før kommunen åpner nye hytteområder bør det derfor være sterkt dokumentert reelt behov, og eksisterende ubebygde arealreserver må gjennomgås før planverk igangsettes.

Ved vurdering av nye områder må det blant annet ses på:

- naturmangfold
- myr og våtmark
- landskap
- friluftsliv
- vannmiljø
- infrastruktur
- samlet belastning for bolysten til innbyggere
- oppløsning av allemannsretten ved mye privat bygging i fellesområdet til innbyggere

Vi mener kommunen bør være særlig forsiktig med å legge mer nye hytteområder i de siste sammenhengende naturområdene Rollag vestsida, eller andre områder med store naturverdier, som områder knyttet til Rollagsfjell eller andre verneområder.

Villreinen, Vegglifjell og Blefjell

Vegglifjell og Blefjell er et viktig fjellområde i Rollag, med store natur- og friluftsverdier og sammenheng med områder som er viktige for villrein. Utbygging, veier, stier og økt folkeferdsel de siste årene har samlet ført til at større sammenhengende naturområder fragmenteres og at villreinen får mindre tilgjengelig areal og færre muligheter til å trekke mellom viktige områder og utfolde sine livsbehov.

Vi mener derfor det er behov for en samlet planvask av Vegglifjell og Blefjell, der eksisterende og ikke-realiserte utbyggingsområder vurderes på nytt i lys av dagens kunnskap om naturmangfold, sammenhengende naturområder, friluftsliv og den kritisk truede villreinstammen på Ble, som vi har en internasjonal plikt til å forvalte. Det må tydeliggjøres en forventning om at nye restriksjoner fra kommune, fylke og stat følges opp i lokalt planarbeid.

Kommunen bør samtidig identifisere og sikre de siste større sammenhengende naturområdene uten inngrep, slik at disse ikke gradvis fragmenteres gjennom enkeltvis utbygginger, veier, stier og annen ny infrastruktur og løypelegging. Det bør innføres total søknadsplikt på alle inngrep og nyetableringer selv om det er mindre stier etc. i villreinsonen. Men vi ser også behov for at det legges opp til at dette blir en generell praksis andre steder i kommunen.

Det bør også vurderes hvordan samlet ferdsel fra hytteområdene påvirker villreinens bruk av fjellet. Villreinens leveområder kan ikke vurderes ut fra hvert enkelt tiltak isolert. Det er en grense for hvor mye utbygging og menneskelig ferdsel et begrenset fjellområde kan tåle. Det finnes i dag mye kunnskap om villreinens utfordringer, og kvalitetsnormer og tiltaksplaner som er kommet i andre villreinområder i Norge, som også Rollag kommune kan bruke i sin arealplan.

Rollag bør derfor samarbeide bedre med nabokommunene om arealbruk og ferdsel i fjellområdene, slik at den samlede belastningen på villrein og natur vurderes på tvers av kommunegrensene. Vi foreslår at det etableres et lignende samarbeid som f.eks "Grønn dal", angående Blefjell, med hovedsamarbeidspartner Blefjell villrein utvalg.

Blefjell villreinstamme ble i kvalitetsnormen kategorisert som gul farge eller middels bra. I de siste årene har stammen halvert seg i størrelse og en stadig dreining av stammen hvor den trekker mer nordvest over. Den bruker stadig mindre del av fjellområdene på Blefjell som er mye trafikkert av menneskelig ferdsel. Dette fører til økt parasittbelastning, dårligere kondisjon og når de trekker ned i skogene blir de mer utsatt for rovdyr. De siste årene har vært preget av færre levende kalver og mindre vekst i stammen.

Strengere praksis for dispensasjoner

Kommunen bør føre en mer restriktiv praksis for dispensasjoner som innebærer inngrep i naturen enn det gjøres i dag.

Dette gjelder særlig inngrep i myr og våtmark, langs vassdrag, i sammenhengende naturområder, eldre skog og andre områder med dokumenterte eller mulige udokumenterte naturverdier. Dispensasjoner bør være et unntak og ikke brukes til gradvis å endre arealbruken i et område.

Mange små dispensasjoner gir samlet store endringer. Dette må derfor sees i sammenheng med den samlede arealutviklingen.

Dette bør også være i mente ved søknader om etableringer av minikraftverk/private kraftverk i tilførselsbekker til Lågen.

Barn og unges fremtidige interesser må veie tyngre.

Rollag er sertifisert som en barnevennlig kommune, og planprogrammet understreker betydningen av barn og unges medvirkning. Vi mener dette også må få konkrete konsekvenser for arealpolitikken.

Naturlige lekeområder, skogholt, grønne møteplasser og nærfriluftsområder har stor verdi for barn og unge i en oppvekstkommune hvor man er svært avhengig av bil i hverdagen. Dersom kommunen allerede har tilstrekkelige arealreserver, bør man være forsiktig med å bygge ned disse områdene for å skaffe nye boligtomter.

Det bør legges vekt på at barn og unge skal kunne gå og sykle trygt mellom boligområder, skole, fritidsaktiviteter, grøntområder og nær-naturområder. Sammenhengende gang- og sykkelforbindelser bør derfor være en del av vurderingen når nye boligområder planlegges, og når eksisterende områder utvikles.

Barn og unge bør involveres i vurderingen av hvilke områder de faktisk bruker og opplever som viktige – også hvilke stier, snarveier, sykkelruter, lekeområder og møteplasser de bruker i hverdagen. Dette kan gi kommunen kunnskap om kvaliteter som ikke nødvendigvis kommer fram i vanlige arealkart.

Grønne møteplasser og tilgjengelig nærnatur

Vi ønsker at kommunen vurderer å utvikle flere offentlige grøntområder og møteplasser i begge sentrum, og samtidig sørger for gode og sammenhengende forbindelser mellom boligområder, grøntområder, turstier og lysløyper. Det bør være enkelt å komme seg ut i naturen også for barnefamilier med barnevogn, eldre og personer med ulike funksjonsnivåer, også for dem som ikke er begeistret for motorisert ferdsel.

Området ved samfunnshuset kan for eksempel utvikles som park, beplantet grøntområde og møteplass framfor å være avstengt.

Vi mener også at Furulunden kan vurderes som en del av den sentrumsnære grønnstrukturen, og at området i størst mulig grad bør sikres mot framtidig bebyggelse. Furulunden brukes aktivt som rekreasjons- og lekeområde, blant annet av barnefamilier i området.

Dersom det er behov for flere boliger, bør kommunen først se på hvordan eksisterende og allerede utbygde arealer kan utnyttes bedre, framfor å ta i bruk viktige nærfriluftsområder. Dette er særlig relevant for sentrumsnære boliger og alternative boformer, som for eksempel eldreboliger. Kommunen bør derfor også vurdere om eksisterende nærings- og utbyggingsarealer kan få en annen bruk, framfor å bygge ned nye natur- og friluftsområder. Numedal næringspark i Rollag sitt areal, er et eksempel på en slik mulighet.

Det bør også vurderes å etablere tilrettelagt badeplass i sentrum av Rollag, i Lågen nedenfor kommunehuset, innenfor rammene av regelverk for vassdrag.

Sentrumsnær natur og grønne møteplasser er viktig for folkehelse, trivsel og livskvalitet, og bør derfor ses på som en ressurs som skal tas vare på.

Kraftledninger, transformatorstasjon og mulighet for flere boliger

Rollag har behov for flere attraktive boligtomter. Samtidig går høyspentledninger gjennom eller tett på eksisterende boligområder og legger begrensninger på hvordan arealene kan brukes. Vi mener kommunen bør se nærmere på om dette kan løses gjennom bedre utnyttelse av eksisterende boligområder, framfor å ta i bruk nye arealer.

Glitre Nett skal nå bygge om Rollag transformatorstasjon, og 132 kV-nettet rundt Rollag er samtidig under oppgradering. Vi mener dette gir en god anledning til å se på hvordan kraftinfrastrukturen gjennom boligområdene er utformet, og om enkelte av ledningene kan legges i bakken eller flyttes.

Dette bør ikke bare vurderes ut fra arealbruk, men også ut fra folkehelse og kvaliteten på nærmiljøet. Høyspentledningene og transformatorstasjonen er godt synlige og oppleves

som sjenerende for beboere og brukere av områdene. Ledningene går også tett på områder som brukes til nærfriluftsliv, blant annet lysløypa.

Enkelte innbyggere uttrykker også bekymring for hvordan høyspentledningene og transformatorstasjonen påvirker nærmiljøet, blant annet på grunn av støy, visuell belastning og spørsmål knyttet til elektromagnetiske felt. Som Naturvernforbund er vi opptatt av at arealplanleggingen også ivaretar menneskers behov for gode, trygge og attraktive bomiljøer. Disse bekymringene bør derfor tas på alvor, og forholdene bør være godt nok utredet.

Vi er også bekymret for hvordan framtidige oppgraderinger av 132 kV-nettet vil påvirke Rollag. Dersom eksisterende master skal erstattes eller oppgraderes, må kommunen få tydelig informasjon om hvilke mastetyper, høyder og traseer som planlegges. Det bør ikke være slik at innbyggerne først får vite om store endringer når nye master allerede er på vei opp.

Vi ber derfor kommunen om å ta initiativ til en samlet vurdering sammen med Glitre Nett av kraftledningene gjennom Rollag, inkludert framtidig mastetype og høyde, støyforhold rundt transformatorstasjonen og muligheten for å legge aktuelle strekninger i bakken. Dette bør særlig vurderes der ledningene går gjennom boligområder og nær viktige frilufts- og rekreasjonsområder.

Lysforurensning

Vi savner at lysforurensning omtales tydeligere i planprogrammet.

Kunstig lys påvirker blant annet insekter, fugler og andre arter som f. eks pattedyr/flaggermus, og for oss mennesker er også mørke en viktig del av naturopplevelsen. Dette er allerede utviklet for Vegglifjell, men bør også utformes for boliger og næring i sentrum og i grendene.

Kommunen bør derfor utarbeide retningslinjer for utendørs belysning som blant annet:

- begrenser unødvendig nattbelysning og bevissthet omkring dette
 - fastsette tidsperioder for når ulike typer utendørsbelysning skal være på
 - skjerner lys nedover
 - tar hensyn til bevaring av mørke områder og mulighet for å se stjernehimmel
 - begrenser belysning i perioder hvor insekter er særlig aktive, langs veier og lysløyper
 - tar hensyn til både naturmangfold og menneskers behov for mørke
-

Forurensning og avrenning

Den kommende arealplanen bør i større grad belyse hvordan utbygging og arealbruk påvirker vannmiljøet. Det gjelder særlig avløp, overvann og avrenning av næringsstoffer, jord og partikler.

Dette er spesielt relevant for fritidsbebyggelse og hyttefelt, men også landbruk og private husholdninger. Kommunen bør påse at kapasitet og rensegrad i avløpssystemene er dokumentert tilstrekkelige før nye områder frigis til utbygging, slik at den samlede belastningen på vassdragene blir vurdert, og opp i mot fremtidig tørke og prognoser om mindre vannføring i elv og magasin, og laverer grunnvannstand.

For nye utbyggingsprosjekter bør naturbaserte løsninger være førstevalg der dette er mulig, for eksempel åpne grøfter, regnbed, vegetasjon og andre løsninger som både håndterer overvann og ivaretar naturmangfold.

Fremmede arter og spredning

Kommunen bør ha en tydelig strategi for å hindre spredning av fremmede arter gjennom blant annet masseforflytning, veibygging, anleggsarbeid, landbruk og private hageanlegg.

I nye utbyggingssaker bør det stilles krav til håndtering av jordmasser og vegetasjon slik at spredning unngås.

Kommunen bør også legge til rette for systematisk arts-kartlegging og bekjempelse av fremmede arter, gjerne i samarbeid med lokale frivillige, grunneiere, naturorganisasjoner, hagelag og andre. Lupiner er et eksempel på uønsket art som tar over lokal vegetasjon, men også rynkeroser og "hagerømlinger" som sprer seg.

Myr og våtmark

Kommunen bør praktisere og tydeliggjøre et strengere prinsipp for å unngå nedbygging av myr og andre karbonrike våtmarksområder.

Nye utbyggingsområder skal ikke legges til myr eller kantsoner til myr, og eksisterende arealreserver som berører myr bør vurderes på nytt gjennom planvask. Myr er viktig både for fremtidens naturmangfold, karbonlagring, vannhåndtering og klimatilpasning.

Der myr allerede er påvirket eller drenert, bør kommunen kartlegge mulighetene for restaurering.

Skogsbilveier og fragmentering

Nye skogsbilveier, traktorveier og andre tekniske inngrep bør vurderes ut fra samlet belastning og konsekvensene for sammenhengende naturområder.

Kommunen bør være særlig restriktiv med nye veitraseer som fragmenterer større sammenhengende naturområder, viktige natur-korridorer, myr- og våtmarksområder eller leveområder for sårbare arter.

Før nye traseer tillates bør behovet dokumenteres, alternative løsninger vurderes og konsekvensene for naturmangfold og økologiske sammenhenger utredes.

Det bør innføres søknadsplikt eller meldeplikt også på alle typer opprusting av traktorvei og drifteveier. Slik vil det være mulig for organisasjoner og innbyggere å følge med før nye veier etableres. Det vil også være enklere å følge med så ikke drifteveier blir tegnet inn som traktorveitraseer på kart.

Eldre traktorveier/drifteveier som er igjengrodd og delvis ført tilbake til naturen, bør slettes fra eksisterende kart, slik at det som opprinnelig bare var drifteveier, ikke automatisk etableres som faste veitrasé og oppgraderes som det videre.

Naturregnskap og bedre kunnskapsgrunnlag

Vi mener kommunen bør gå lenger enn bare å sammenstille dagens kunnskap.

Det bør utarbeides et arealregnskap som viser hvordan kommunens arealer brukes og endres over tid. Dette bør suppleres med et mål om å utvikle et naturregnskap som i større grad viser utviklingen i naturens tilstand og funksjon.

Kommunen bør også identifisere områder hvor kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, og prioritere natur og artskartlegging i områder hvor det er aktuelt med utbygging eller hvor det er særlig risiko for naturtap.

Manglende registrering bør ikke i seg selv tolkes som at et område har liten naturverdi.

Naturkartlegging og naturfaglige vurderinger bør gjennomføres av faglig uavhengige aktører, uavhengig av næringenes egne kartlegginger.

En særskilt viktig del for å kunne lykkes med dette arbeidet på en faglig måte kunne vært å ansette en kommunebiolog, som ikke er knyttet til landbruk, skogbruk eller annen næring.

Styrket naturfaglig kompetanse i kommunen

Rollag har et stort og variert naturgrunnlag med blant annet Numedalslågen, fjellområder, skog, myr og våtmark. Kommunen bør derfor sikre tilstrekkelig naturfaglig kompetanse til å kunne følge opp naturmangfold i den løpende arealforvaltningen.

Det bør derfor som nevnt vurderes å etablere en fast naturfaglig stilling, som f.eks en kommunebiolog, eller annen ordning som sikrer kommunen tilgang til relevant kompetanse, for eksempel innen naturforvaltning, ferskvannsøkologi og arealplanlegging.

Kommunen bør ikke være avhengig av å hente inn naturfaglig kompetanse først når en konkret utbyggingssak oppstår, men heller være føre-var.

Følge føre-var prinsippet som ligger til grunn i Norge gjennom norsk lov, og prinsippet står blant annet i [Naturmangfoldloven](#) § 9.

Datasentre og annen energikrevende virksomhet

Vi støtter at planprogrammet foreslår en restriktiv praksis for datasentre og annen energikrevende virksomhet.

Vi mener samtidig at kriteriene bør styrkes.

Kommunen bør legge til grunn at:

- eksisterende næringsområder og allerede utbygde eller forringede arealer vurderes før nye naturområder tas i bruk
- alternative lokaliseringer skal utredes grundig, og alternative muligheter som å bruke områder til boliger bør utredes først
- høy lokal samfunnsnytte og varige arbeidsplasser må dokumenteres
- samlet belastning på kraftsystem, natur og arealer må vurderes, og også risiko for ytterligere kraftbehov, som vil føre til ytterligere press og nedbygging av natur
- overskuddsvarme må dokumenteres at kan utnyttes i praksis, ikke bare omtales som en mulighet

Kommunen bør også samarbeide med nabokommuner og fylkeskommunen om lokalisering av areal- og energikrevende virksomhet. Det er ikke nødvendigvis riktig å bruke verdifulle naturområder i Rollag dersom det finnes allerede utbygde eller forringede arealer andre mer sentrale steder i regionen.

Kraftproduksjon og fremtidig utbyggingspress

Kommunen må ha en restriktiv og tydelig strategi for framtidig utbyggingspress knyttet til kraftproduksjon, enten det gjelder vindturbiner, bakkemontert solkraft eller private småkraftverk i vassdrag. Det bør være nedfelt at det ikke skal være opp til enkelte grunneiere eller investorer å gradvis etablere, eller kjøpe seg til nye kraftutbygginger i kommunen.

Dette er særlig viktig for småelver, bekker og tilførselsvassdrag til Numedalslågen. Mange små inngrep kan til sammen få store konsekvenser for naturmangfoldet og for fiskens gyte- og oppvekstområder, som allerede er i dårlig forfatning etter hard kraftproduksjon og effektkjøring i Lågen. Kommunen bør derfor ha en samlet strategi for hvilke vassdrag som skal skjermes, slik at småelver og tilførselsvassdrag ikke bygges ut ett etter ett. Når målet samtidig er å styrke fiskebestandene i Numedalslågen, må vi sikre at de små vassdragene som fisken er avhengig av for gyting og oppvekst, muliggjøres med bøtende tiltak i takt med kraftproduksjon, og ikke gradvis bygges ned videre.

Gange, sykling og trygg tilgang til nærnatur

Tilgang til natur og friluftsliv handler også om hvordan mennesker kan bevege seg trygt mellom tettstedene.

Vi mener kommunen bør arbeide videre for bedre forhold for gående og syklende mellom Rollag og Veggli.

Kommunestyret vedtok 9. april 2026 et tillegg til trafikk sikkerhetsplanen om å styrke tiltakene for myke trafikanter, barn, unge og syklende på fylkesvei 2792 mellom Rollag sentrum og Mykstu. Vi mener dette bør følges opp i arealplanarbeidet, blant annet gjennom dialog med fylkeskommunen om redusert fartsgrense og bedre løsning for gående og syklende.

Det samme gjelder Fv. 2786, Ligrendvegen som går opp til Vegglijellvegen. Den er høytrafikkert med anleggstrafikk og privatbilisme i utfartstider rundt helger og ferier, og

mangler gangsti og sikring for myke trafikanter. Kommunen bør få inn i sin plan et videre arbeide opp mot fylke/stat for etablering av gangsti og redusert fart på fylkesveiene.

Oppfølging og gjennomføring

Til slutt mener vi i Naturvernforbundet i Numedal det er viktig at kommunens kommende naturmangfoldsplan ikke bare blir et kunnskapsdokument, men heller et styringsverktøy.

Det bør derfor være tydelig:

- hvilke mål kommunen setter
- hvilke tiltak som skal prioriteres
- hvem som har ansvar
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvordan de skal finansieres
- hvordan kommunen skal følge utviklingen over tid

Naturmangfold bør inn i den ordinære kommuneplanleggingen og saksbehandlingen, slik at kunnskapen brukes når kommunen tar beslutninger om areal, utbygging, drift og utvikling.